

کارشناسان سیاسی از روی دیگر کووید ۱۹ به «ایران» گفتند

همبستگی ملی ؛ تحفه کرونایی

گروه سیاسی/ دیگر گفتن از اینکه شیوع ویروس کرونا و تبعات نامطلوب آن یک پدیده جهان شمول است و میان فقیرو غنی، توسعه یافته و در حال توسعه، آسیایی و اروپایی و آمریکایی تمایزی نمی گذارد یک گزاره بدیهی است. این امر بدیهی اما به تناسب راهبردهای مقابله‌ای اتخاذ شده ودرس آموزی جوامع و حاکمان ازواقعیت‌های رخ داده نتایج متفاوتی پیش رو گذاشته است.

کرونا با خود ترس و تنگی نفس، مرگ و رکود به‌همراه آورد. اما در انباشه‌اش تحفه‌های ارزشمندی همچون تقویت همبستگی و انسجام اجتماعی نیز وجود داشت. کرونا مسأله‌ای نبود که هیچ یک از افراد یا گروه و طبقات اجتماعی بتوانند دامن خود را برای آلوده نشدن به تبعات آن بالا بگیرند و عبور کنند. بحرانی نبود که آسیب‌هایش تنها متوجه مردم یا دولت‌ها باشد و یک سوی این رابطه بتواند با راحتی خیال از زیر بار مسئولیت خود در مواجهه با آن شانه خالی کند و آن را مسأله دیگری بداند.

این خاصیت مشکلات مشترک است که سبب می شود افراد را گروه‌ها در راستای کمک به حل مسأله اختلافات پیشین را فراموش کنند یا حداقل برای مدتی کنار بگذارند. همچنان که در خلال این روند آنها می‌توانند به مفاهمه بهتری از یکدیگر دست پیدا کنند. درک متقابلی که چه بسا شانه مبدأ حل اختلافات گذشته قرار گیرد.

دست‌کم در درون مرزهای کشورمان آنچه رخ داده تا حدود زیادی حکایت از تحقق این همبستگی اجتماعی دارد. در حالی که پیش از این افزایش مشکلات بویژه در

مردم به اعتماد پاسخ مثبت می دهند

نامر ایمانی
فعال سیاسی
اصولگرا

نه تنها در ایران بلکه در همه کشورهای جهان تغییرات زیادی در رفتار حکومت‌ها با شیوع ویروس کرونا وجود داشته، اما این تغییرات در برخی موارد تنها در کشور ما خود را به‌صورت پررنگ‌تری نشان داده است. رفتار قوه قضائیه شاهد مثال خوبی است. در هیچ نقطه‌ای از جهان تصمیمی را که در دستگاه قضایی برای آزادی زندانیان گرفته شده در این حجم و گستره شاهد نبودیم. نیمی از زندانیان در حالی با پخشنامه رئیس قوه قضائیه آزاد شدند که در آن زمان هیچ‌گونه اخباری مبنی بر آلوده شدن زندان‌های ایران به ویروس کرونا وجود نداشت. کدام حکومت در دنیا این کار را کرد؟ این تصمیم شامل زندانیان امنیتی و حتی برخی از زندانیانی که در روابط بین ایران و کشور‌های دیگر حساسیت‌های زیادی در خصوص آنان وجود داشته - یعنی همان زندانیان دو تابعیتی - هم شد. حالا هم صحبت از این است که برخی از این زندانیان مشمول عفو شوند و دیگر به زندان بازنگردند. این تحول بسیار مهم و شاخص خوبی برای تغییر رفتار حکومت در ایران است. از این منظر، نوع تعامل حاکمیت با مردم هم دستخوش تغییرات زیادی شد و به نظر می‌رسد که ادامه‌دار هم خواهد بود. از حالا به بعد حکومت توجه بیشتری به ا فشار آسیب‌پذیر دارد. حاکمیت در ایران بهتر متوجه می شود که برخی از افراد جامعه در وضعیت معیشتی سختی به سر می‌برند. حالا بهتر می داند که بخشی از مردم نان شب خود را با کارکرد همان روز به دست می‌آورند. اگر کرونا نبود شاید دست یافتن به چنین اطلاعاتی آن هم به این شدت از وضوح برای حاکمیت مشکل بود. «صادق یا مردم» از دیگر وجوه خوب شیوع ویروس کرونا بود که از اهمیت بالایی برخوردار است. برخلاف برخی‌ها که اظهار بدبینی می‌کنند اما، آمارهایی که در مورد مبتلایان و فوت شدگان این بیماری از سوی دولت و وزارت بهداشت به‌طور روزانه

اعتماد عمومی به حد معقول رسیده

ابراهیم امینی
عضو شورای
مرکزی حزب
اعتدال ملی

بحث در مورد کرونا، بحث در خصوص سلامت انسان‌هاست. بیماری‌ای که چندین ماه کشور ایران را در واقع همه جهان را درگیر خود ساخته، طبیعی است که واکنش‌های مختلف مردم را هم در پی داشته باشد. شهروندان برای سلامت خود بیش از هر چیز دیگری ارزش قائل هستند و از راه‌های برای حفظ آن استفاده می‌کنند. آنچه که این روزها در کشورمان شاهد آن هستیم نوعی همبستگی اجتماعی و یک اتفاق مبارکی است. مردم وقتی احساس کردند کوچک‌ترین بی‌توجهی به نکانتی که از سوی ستاد ملی مبارزه با کرونا مطرح می‌شود، ممکن است سلامت خود و عزیزانشان را به‌خطر بیندازد، قرنطینه و فاصله اجتماعی را در پیش گرفتند. هرچند این رویه به نوعی نشان از همبستگی اجتماعی مردم دارد و سبب می‌شود که ترس‌های ناشی از کرونا و هشدار‌های مربوط به آنکه از سوی وزارت بهداشت مطرح می‌شود، آنان را در بسیاری از موارد به مشترکات فراوانی برساند اما اصل قضیه در جای دیگری است. آنچه که باعث همبستگی ملی می‌شود و اتفاقا منشأ آن هم می‌تواند در همین روزهای کرونایی باشد، این است که بتوانیم اعتماد شهروندان را جلب کنیم. فضایی را به وجود بیاوریم که شهروندان احساس کنند آن اطلاعاتی که از سوی حاکمیت، مطرح می‌شود واقعی است، بعضی از مسائل را نمی‌پوشاند و هر جا هم نیاز بود به سوی مردم دست دراز می‌کند که

حوزه اقتصادی و ناخوش آمدن برخی تصمیم گیری‌ها به مذاق بخش قابل توجهی از جامعه این رابطه را به رابطه‌ای نامطلوب تبدیل کرده بود و نمود آن را می‌شد در شاخص‌هایی همچون کاهش مشارکت سیاسی، آنچنان که در انتخابات اسفند رقم خورد، ملاحظه کرد؛ ناگهان جامعه با بحرانی مواجه شد که از سویی جایی برای پررنگ کردن انتقادات و شکاف‌ها باقی نمی‌گذاشت و از سوی دیگر مجالی به بی‌تفاوتی نمی‌داد. زیرا مشخص نبود و نیست که کدام یک از افراد یا عزیزان‌شان مبتلا و قربانی بعدی ویروس مرمرز می‌شند.

تجمع امکانات دولت و دیگر نهادهای حاکمیتی اگر چه مطلوب بود اما کافی نبود. این چنین شد که مردم چه منفردا و در گروه‌های کوچک و چه در قالب خیریه‌ها و سازمان‌های مردم نهاد برای کمک به تأمین گوشه‌ای از ملزومات پا به میدان گذاشتند. همچنان که علی رغم برخی تفاوت دیدگاه‌ها و انتقادات تا حدود بسیار زیادی از تصمیمات ستاد ملی مقابله با کرونا که تجمعی از نمایندگان نهادهای حاکمیتی مختلف بود تمکین کردند. به این ترتیب کرونا با خود فرصتی برای تقویت همبستگی اجتماعی به همراه داشت. نهادینه کردن و حفاظت از این همبستگی اجتماعی اما به عملکرد مسئولان بستگی بیشتری دارد که به‌طور مثال می‌تواند خود را در فراهم کردن زمینه برای ایفا نقش و اثرگذاری بیشتر نهادهای مدنی و سازمان‌های مردم نهاد در تصمیم و اجرا و نداشتن نگاه مقطعی به آن، نشان دهد.

اعلام می‌شود، تا حدود بسیار زیادی صحیح است. فکر می‌کنند که حکومت تعصداً آمار را غیرواقعی اعلام می‌کند اما تصور من این نیست. ممکن است خطاهایی وجود داشته باشد اما حکومت چاره‌ای برای ارائه آمار درست ندارد. اگر اشتباهی در این آماردهی صورت بگیرد در یک گستره زمانی دو ماهه که از شیوع این ویروس می‌گذرد تاکنون باید صحیح یا غلط بودن آن مشخص می‌شد. در واقع آمار۷ که گفته می‌شود با یافته‌های میدانی مردم هم تطابق دارد و این صداقت حکومت را نشان می‌دهد. البته امید است که با اتمام کرونا تغییر رفتار حکومت با مردم که در نتیجه همین بیماری رخ داده همچنان ادامه یابد. واقعیت این است که وقتی حادثه‌ای پیش می‌آید و حکومت‌ها در مسیری پی می‌گذارند، برگشتن از آن مسیر برایشان مشکل می‌شود.

این اتفاق به‌طور طبیعی می‌افتد که پس از این حکومت خود را موظف می‌داند مسیری را که رفته ادامه بدهد. ما الان این تعداد زندانی را آزاد کردیم. اتفاق بدی رخ نداد، ناامنی اجتماعی به وجود نیامد. این یک درس برای حکومت است که به غیر از جنبه تنبیهی جرم، اگر بخواهد می‌تواند تعداد زیادی از زندانیان را آزاد کند، در حالی که پیش از این همواره ترس و مراس زیاد۷ حتی برای طرح این موضوع وجود داشت. فکر کنید که کرونایی وجود نداشت و روزنامه ایران در مقاله‌ای پیشنهاد می‌داد تا نیمی از زندانیان آزاد شوند. با چه مخالفت‌هایی مواجه می‌شد؟ آیا اساساً چنین کاری امکان پذیر بود؟ اما شد و اتفاقی هم رخ نداد. مردمی داریم که اگر به آنان اعتماد شود، پاسخ خوبی می‌دهند، اگر صداقت در رفتار حکومت ببینند بخوبی همکاری می‌کنند. آنان تا حالا هم همبستگی خوبی در مقابله با این ویروس داشته‌اند و سخاوتمندانه تمام مراسم‌های مذهبی و سنتی را کنار گذاشتند. اینها برای حکومت سرمایه مهمی است. پس حکومت مردان بدانند که اگر صادقانه با مردم رفتار کرده و مشکلات را با آنان مطرح کنند، مردم هم همکاری خواهند کرد.

به کمکش بیایند. مردم باید حاکمیت را نماینده واقعی خود بدانند و اعتقاد راسخی داشته باشند افرادی که کشور را اداره می‌کنند پاکدست بوده، دل در گرو خدمت دارند و به دنبال یک حکمرانی خوب هستند. این امر در دراز مدت واقع می‌شود. ای کاش دغدغ‌های که نسبت به سلامتی خود و مردمان‌مان وجود داشته، پس از گذشت این اتفاق و در بقیه مسائل هم به همین شکل مورد توجه قرار گیرد. کرونا یک خطر جمعی بوده و نیاز به همکاری مشترک داشته است حال آنچه که حائز اهمیت است اینکه، این همبستگی و همکاری ادامه پیدا کند و بعد از اینکه این خطر هم مرتفع شد افراد، مرارت‌ها و خودخواهی را کنار گذاشته و براساس عقلانیت و وحدت ملی و مصلحت عمومی کشور، به اداره امور بپردازند. کینه‌ها رفع شود، پاکدستی در سِرلوچه کارها قرار بگیرد و مهمتر از همه اینکه دیگر خبری از اختلاس و سوء استفاده نباشد. با توجه به تجربیات گذشته شاید نتوان از وقوع چنین شرایطی با قاطعیت و اطمینان سخن گفت و لذا بازگشت جامعه به‌همان روال پیش از کرونا، چه به‌طور آزاد ذهن و انتظار نباشد، مگر اینک معجزه‌ای رخ بدهد. اما حالا که اعتماد عمومی به درجه معقولی رسیده است، لازم است که مردم احساس کنند کسانی جامعه را اداره می‌کنند که هم مصلحت عمومی را می‌فهمند و هم این قضیه از اهمیت بالایی برایشان برخوردار است، دنبال سوءاستفاده از موقعیت و قدرت نیستند، پاکدست و امانتدار رأی مردم هستند و مهم‌تر از همه اینکه مردم را نامحرم نمی‌دانند. آرزوی ما این است که چنین خواسته‌ای در روزگار پس از کرونا هم اجابت شود.

درد مشترک، جدا جدا حل نمی‌شود

آذر منصوری
عضو شورای
مرکزی حزب
اتحاد ملت

جهان در میانه بحرانی به غایت بزرگ گرفتار آمده است. نه تیری شلیک شده است و نه خانه و کاشانه‌ای به آتش جنگ و خشونت جدیدی مبتلا شده است. بلکه ویروسی که با چشم غیرمسلح دیده نمی‌شود، جان نکتک انسان‌ها را هدف گرفته و در انتخاب خود نه مرز جغرافیایی شمال و جنوب را می‌شناسد و نه فقیر و غنی ونه نژاد و رنگ و زبان. کرونا تبدیل به درد مشترکی شده است که همه این تفاوت‌ها و مرزها را در نور دیده است.

هر چند در دراز مدت این ویروس نیز مانند همه آسیب‌هایی که جوامع بشری را تهدید می‌کند، گروه‌ها و اقشار آسیب‌پذیر را بیشتر تحت تأثیر خود قرار خواهد داد. اما تا اینجا۷ کار کووید ۱۹درد مشترک همه جوامع است. وقتی درد جوامع به دردی مشترک تبدیل می‌شود، نیاز به درمان مشترک دارد. خاصه آنکه از وجوه نمایز فرهنگ و اعتقادات ما ایرانیان نیز بنی آدم در آفرینش از یک پیکر قلمداد شده است و بر مبنای همین باور‌هاست که باید بپذیریم در بحران‌ها آنچه پیش برنده و باعث کامیابی کشورها در عبور از آنها می‌شود توجه به این اصل مهم است که هیچ درد مشترکی جدا جدا درمان نمی‌شود. باید بپذیریم که در پاندمی کرونا اصل مهم این است که موفقیت یا شکست یک جامعه یا یک شهر در برابر این ویروس شکست یا موفقیت همه شهر‌ها وجوامع محسوب می‌شود.

با این رویکرد و باور، این واقعیت بیش از پیش خود را به رخ می‌کشد که مهم‌ترین عامل صیانت از اتحاد جامعه ایران توجه به اصل مهم همبستگی و انسجام ملی است. کرونا محلی برای دعوای‌های سیاسی باقی نگذاشته است. چرا که این بیماری جناح سیاسی و خودی و غیر خودی نمی‌شناسد و بر همین مبنا شکست آن نیاز به گذرا از همه مرزهایی دارد که بیشترین آثار مخرب خود را بر حکمرانی خوب در کشور به جا گذاشته است.

از همین منظر است که مجموعه توان مدیریتی کشور باید ظرفیت‌های خود را به میدان بیاورند و ستاد ملی مقابله با کرونا را یاری رسانند. بویژه آنکه برای ساختن دارویی مؤثر یا واکسن این بیماری هیچ دارمان منظر است که مجموعه توان مدیریتی و فرود‌های سختی که پیش روی مردمان این سرزمین قرار داشته همواره شاهد آن بوده که ایرانیان توانسته‌اند با انسجام و همبستگی ملی از بوته آزمون ملی میهنی به سلامت عبور کنند و مصفات

درخشان تاریخ ایران‌گواه این مدعاست. این همبستگی بویژه در سال‌های پس از انقلاب در برابر بحران‌های مختلفی همچون دست‌اندازی دشمن خارجی به مرزهای کشورمان، تحریم‌ها و مشکلات اقتصادی تحمیل شده و نیز در بحران‌های ناشی از حوادث طبیعی همچون سیل و زلزله خود را بروز داده است.

بر همین اساس درمقابله با بحران ناشی از همه‌گیری ویروس کرونا نیز عملاً شاهد همراهی و همکاری ستایش برانگیز مردم در جهت حل بحران بوده‌ایم.

مردمی که با تصمیم‌های ستاد ملی مقابله با کرونا به‌عنوان یک نهاد حاکمیتی نهایت پذیرش و همکاری را نشان دادند. چنان که به‌طور مثال شاهد بودیم در کهن‌ترین رسم هزاران ساله ایرانیان مانند روز طبیعت که معمولاً جای سوزن انداختن در پارک‌ها پیدا نمی‌شد، چگونه بواسطه اعلام ستاد ملی مقابله با کرونا در هیچ جای کشور هیچ فردی بیرون خانه حضور پیدا نکرد و بالاتر از آن چگونه صاحبان کسب و کار در بازه زمانی قابل توجهی به نفع سلامت خود و هموطنان‌شان از کسب روزی حلال خود صرف نظر کردند.

جلوه‌های دیگر این همبستگی اجتماعی را در

■ چهارشنبه ۳ اردیبهشت ۱۳۹۹

■ سال بیست‌وششم

■ شماره ۷۳۲۸

بحران ملی

مشارکت ملی می‌طلبد

بهروز سروری
فعال سیاسی
اصولگرا

در چند هفته نخست همه‌گیری

جهانی ویروس کرونا کشور ما در رأس فهرست بیشترین آمار مبتلایان قرار داشت؛ اما خوشبختانه به مرور از آن جایگاه تنزل کرد و جای خود را به برخی کشور‌های غربی داد که بر مبنای تعاریف قدرت توقع می‌رفت

عملکرد موفق تری در مقابله با کرونا داشته باشند.

آنچه این پیروزی نسبی و کاهش چشمگیر شیب رشد مبتلایان در ایران را محقق ساخت به باور من چیزی جز به نمایش درآمدن حد بالایی از همبستگی میان آحاد مردم و حاکمیت نبود. مدلی که در جهان کمتر نظیر داشت.

حضور و مداخله مردم ایران برای کمک به مقابله با کرونا مثال زدنی و موجب افتخار بود؛ چنان که شاهد بودیم مردم به‌صورت فراگیر به‌عنوان عامل تعیین‌کننده در مقابله با این

بیماری شرکت کردند.

از تولید ملزومات پزشکی مانند ماسک و مواد ضد عفونی تا رسیدگی به حال کسانی که اقامت خانواده‌شان به علت خانه نشین شدن ضربه سختی خورده بود. اگر این کمک‌ها نبود همه‌گیری کرونا می‌توانست در کشورمان به یک فاجعه خیلی جدی تبدیل بشود. اما مشارکت فعال مردم یکی از عوامل تأثیرگذار در جلوگیری از وقوع آن فاجعه شد.

از سوی دیگر در درون حاکمیت و در روابط میان قوا و دستگاه‌ها نیز شاهد تحقق همبستگی و هم‌افزایی خوبی بودیم. حضورو همکاری نیرو‌های نظامی اعم از ارتش، سپاه و نیرو‌های بسیج در مقابله با کرونا و کمک‌های آنها به دولت در حوزه بهداشت و درمان مثال زدنی بود و باعث شد بین دولت و نیرو‌های مسلح ارتباط بسیار نزدیک‌تری نسبت به گذشته ایجاد شود.

همچنان که در کنار خیریه‌ها و سازمان‌های مردم نهاد نهادهای دیگری همچون بنیاد مستضعفان، ستاد اجرایی فرمان امام(ره) و آستان قدس رضوی هم به میدان آمدند.

ناگفته پیدا بود که مواجعه با یک بحران ملی نیازمند مشارکت ملی است. دروضعیتی که برخی کشور‌ها به‌دنبال تضعیف جمهوری اسلامی هستند و با اعمال تحریم‌ها و محدودیت‌ها مقابله با این بیماری همه گیر در ایران را با مشکلات دو چندان همراه کرده اند؛ مردمی کردن این مبارزه مدل مؤثری بود که نظام جمهوری اسلامی اتخاذ کرد و مردم نیز همکاری قابل تقدیمی با آن نشان دادند.

کووید ۱۹در کنار همه تلخی‌هایش، اما این درس را برای ما به همراه داشت که برای حل مشکلات بزرگ هیچ راه و چاره‌ای بهتر از انسجام مردم، هماهنگی بین نهادهای حاکمیتی و همبستگی میان مردم و حاکمیت وجود ندارد شایسته است که این هم‌افزایی‌ها تداوم یابد.

زیر پوست شهر

اتفاقات دیگری هم هست

عده‌ای وضع‌شان بهتر است و می‌توانند چندماه از محل پس اندازهای‌شان زندگی کنند اما عده بیشتری حتی بعد از چارو کردن جیب و ته مانده حساب بانکی‌شان نفیس موجودی‌شان به‌شماره افتاده. دعوای‌های سیاسی هم رونق خودش را دارد.

یکی به‌خاطر بقا در پستش، اطلاعات ناقص و بی‌سرو ته را از گونی‌های بانگانی در می‌آورد و می‌تکاند نوی کوچه سیاست.

آن دیگری کرونا را وصل می‌کند به فتنه ۸۸. سومی می‌خواهد حقش کند که رای آوردن مجلس

بازدهمی‌ها به‌خاطر بد بودن مجلس دهم و دولت دوازدهم است.

چهارمی مثل کرم ابریشم، برگ‌های سبز امید مردم را می‌چود.

پنجمی...! زیر پوست شهر اتفاقات دیگری هم در حال وقوع هست. دررگ‌های جامعه خون دیگری هم می‌دود. «ماسک» فقط یک وسیله برای مقابله با کرونا نیست. یک

نماد است. می‌خواهد به هموطنی که در دومتری اش ایستاده بگوید به همان اندازه که به فکر خردم هستم، تو را هم می‌پایم.

سلامتی تو، سلامتی من هم هست.

همین رفتار، در کنار موج بزرگی از نگرانی، خستگی و افسردگی ناشی از خانه نشینی، ته دل‌مان را پر امید می‌کند.

دیدمان این روز‌ها که در فضای مجازی، همین مردمی که برای معیشت خود لنگ هستند، به کمک‌های تنگدست‌تر از خودشان در ماه رمضان می‌انیدند و چاره‌جویی می‌کنند.

حتماً نمی‌توانند مثل پارسال دوسال پیش کمک کنند، اما همین که دراین زمینه فاصله‌گذاری اجتماعی را رعایت می‌کنند،الگرم‌کننده است. در بحران‌های اجتماعی معمولاً

تعبیری استفاده می‌شود به نام«تاب‌آوری». در قضیه کرونا کشورهایی که جهان اول محسوب می‌شوند، آزمون خوبی نداشتند. خبرهایی که از حمله به فروشگاه‌ها، زدوخوردها، بی‌تحملی‌ها و... منتشر شد، ناخوشایند بود. دیر یا زود، بعد از پایان کرونا متفکران و مصلحان اجتماعی به این پدیده‌ها حساس خواهند شد ولابد برای دنیایی که در آن تئولیبرالیسم حرف اول را می‌زند، نسخه‌هایی خواهند پیچید که حتی اگر عملی نشود، با ستیاق به دیوار تاریخ الصاق خواهد شد.

بخصوص برای ما ایرانی‌ها آنچه در غرب گذشت تجربه آموز است. یعنی اگر همبستگی ملی را یادمان برود کلاه‌مان پس معرکه است. صدا البته که مسئولان باید گره از مشکلات مردم باز کنند و آنها را در کوران سختی‌های کرونا تنها نگذارند.

نمی‌خواهد آدم کسانی را در بیابوم که از هر پدیده منفی، یک فرصت خیالی می‌یافتند، اما کرونا به ما نشان داد که شرایطی به مراتب سخت‌تر از آبان ۹۸ و دی ۹۶ هم هست و جامعه ناگزیر به تاب‌آوری است. و نیز فرصتی است که سرمایه اجتماعی تخریب شده در سال‌های اخیر، بازسازی شود.در چنین شرایطی گروه‌های مرجع جدید، قابلیت سر آوردن دارند. کینه‌های کهنه، ظرفیت مدح شدن دارند.

نشاط اجتماعی(که نمونه‌ای از آن را در مرخصی دادن به زندانیان دیدیم) در حوزه‌های مختلف امکان تکرار دارد. اگر چنین اتفاقاتی بيفتد به همبستگی اجتماعی بعد از کرونا هم امیدوار می‌شویم.